

Sleutelcompetenties

omgaan met (talige) diversiteit

Diversiteit zien als een normaal fenomeen waar iedereen dagelijks in verschillende situaties mee te maken krijgt (NORMALITEIT).

Diversiteit (en dus ook talige diversiteit) is een basiskenmerk van een democratische samenleving. We kunnen en mogen op alle mogelijke manieren van elkaar verschillen. Dit houdt geen waardeoordeel in. Het gaat hier enkel om de vaststelling en principiële aanvaarding van een feitelijke situatie, die plezierig, boeiend en leerrijk kan zijn, maar evengoed verwarrend, vreemd of onaangenaam.

Vooroordelen en veralgemeningen waar mogelijk en wenselijk vermijden; zich bewust zijn en zich onthouden van elke vorm van discriminatie (ONBEVOORDEELDHEID en NON - DISCRIMINATIE).

Mensen zijn uniek. We delen weliswaar kenmerken met elkaar en denken en handelen vanuit gedeelde referentiekaders. Maar we hebben niet altijd dezelfde referentiekaders en indien wel gebruiken we ze afhankelijk van de context en op een andere manier. Omgaan met (talige) diversiteit betekent dat we anderen via vooroordelen of veralgemeningen (eventueel op basis van taal) niet op voorhand in een hokje stoppen maar hen in tegendeel “breed observeren”, d.i. hen beschouwen als individuen en hen onbevangen observeren in een specifieke context. Denken en handelen op basis van vooroordelen of stereotypen kent uiteraard vele gradaties en ze zijn niet alle even ‘kwaadaardig’ (niet zelden verlopen ze zelfs onbewust). Voor extreme vormen zoals racisme, seksisme en discriminatie geldt echter geen enkel excuus.

Gebeurtenissen, contexten en personen vanuit verschillende perspectieven bekijken (MULTIPERSPECTIVITEIT)

Aan elk verhaal zijn verschillende kanten. Maar we nemen dikwijls genoegen met één kant, één verklaring, één perspectief. Het eigen perspectief. Omgaan met (talige) diversiteit betekent op een rustige en reflectieve manier via verschillende invalshoeken naar zaken kijken én zich kunnen inleven in het perspectief van degenen met wie men in interactie treedt.

Functioneren in verschillende contexten, steeds wisselende omstandigheden en nieuwe situaties (FLEXIBILITEIT)

Kunnen functioneren in een complexe samenleving veronderstelt dat we vlot kunnen switchen tussen verschillende codes die worden gehanteerd, naargelang context, personen, situaties, culturen. Hier gaat een dynamisch proces aan vooraf van observeren, afwegen, uittesten wat wel en niet kan, onderhandelen en zich manifesteren of aanpassen zonder zichzelf te verloochenen.

Kiezen voor dialoog en samenwerking (DIALOOG en SAMENWERKING)

De dialoog is de gespreksvorm waarin (talige) diversiteit het best tot haar recht komt. Er wordt tijd uitgetrokken om naar elkaar te luisteren en op een evenwaardige manier tot uitwisseling van betekenissen te komen. Samenwerking is dan weer de handelwijze waarbij (talige) diversiteit als meerwaarde kan worden benut. Dat laatste loopt niet altijd van een leien dakje. Samenwerken in heterogeen talige groepen kan soms tot conflicten leiden. Maar ook dat is een normaal gegeven waar we moeten leren mee omgaan.

Leren van andermans visies, ervaringen en competenties (LEREN VAN ELKAAR)

We creëren onder invloed van onze interactie met anderen actief nieuwe referentiekaders en de bestaande stellen we voortdurend bij. Essentieel hierbij is een basishouding van reflectie en zelfkritiek, op onszelf zowel als op de tradities, verworvenheden, normen en waarden van de groepen waartoe we behoren.